

Beredskab til håndtering af overgreb mod børn og unge

2. udgave, juni 2018.

Indholdsfortegnelse	
Forord.....	2
Definitioner	3
Forebyggelse af overgreb mod børn og unge	4
Det direkte forebyggende arbejde	4
Forældresamarbejde	5
En undtagelse, når der er tale om vold eller seksuelle overgreb	5
Tegn og reaktioner hos børn og unge	5
Eksempler på adfærdsmæssige, sociale og psykiske tegn på overgreb	5
Eksempler på fysiske tegn på overgreb	8
Specifikt for unge.	8
Når barnet/den unge fortæller om overgreb.....	9
Handleveje i forhold til grad af viden.....	10
Handleveje i forhold til hvem mistanken retter sig mod.....	11
Ved mistanke mod en eller begge forældre/stedforældre/andre i forældrelignende forhold	13
Ved mistanke mod andre i barnets netværk eller en ukendt person.....	14
Mistanke mod et andet barn/ung under 18 år	15
Ved mistanke mod en ansat	16
Pressehåndtering	18
Handlepligt og underretningspligt.....	19
Selve underretningen	19
Børn og Unge afdelingen i Socialcentrets rolle.	20
Socialtilsynets rolle.....	21
Børnehusets opgaver	21
Politiets rolle.....	22
Nøglepersoners rolle	22
Kontaktoplysninger, links og kilder til viden om overgreb.....	23

Forord

Et skriftligt kommunalt beredskab til forebyggelse og håndtering af overgrebssager mod børn er en del af "Overgrebspakken" (skærpeelse af lovgivningen til beskyttelse af børn og unge mod overgreb med en lovændring til "Lov om Social Service" § 19, stk.5). Beredskabet skal evalueres senest hvert 4. år. Dette er 2. udgave.

Dette skriftlige beredskab henvender sig til alle i Faxe Kommune, der i deres arbejde har kontakt med børn og unge under 18 år, ligesom det også kan anvendes af frivillige i foreningslivet.

Faxe Kommune ønsker en så stærk tidlig forebyggende indsats overfor børn og unge som overhovedet muligt. Dette sker bl.a. vha. en tværfaglig indsats. I Faxe Kommune er det tværfaglige samarbejde struktureret i TVÆRS mødefora, som foregår på alle dagtilbuds- og afdelingskolematrikler. I TVÆRS sidder der en socialrådgiver, en PPR psykolog, en sundhedsplejerske og en fagperson fra enten skolen eller dagtilbuddet. Her kan fagpersoner og forældre få rådgivning og sparring.

Beredskabet skal medvirke til at styrke og støtte den forebyggende indsats overfor børn og unge samt hjælpe til at:

- afklare definitioner og begreber
- formidle viden om tegn og reaktioner på børns mistvivl, herunder om barnet kan være udsat for seksuelle overgreb eller vold
- skabe grundlag for fortsat at arbejde med forebyggelse af overgreb mod børn
- sikre viden om handleveje og handlepligt i forbindelse med bekymring, mistanke eller viden om vold eller seksuelle overgreb på et barn eller en ung i alderen 0-18 år
- tilstræbe en hurtig, ensartet og professionel håndtering af sager, der vedrører disse overgreb.

I arbejdet med børn og unge er der kontinuerlig opmærksomhed på at forebygge og opspore børn og unge, der har været udsat for overgreb. Fagpersoner, der dagligt arbejder med børn og unge, kan være de første til at opdage eller få mistanke om, at et barn eller en ung har været udsat for overgreb.

Når der opstår bekymring for, mistanke eller viden om, at et barn eller en ung udsættes for seksuelle overgreb og/eller vold, sætter det gang i en proces, der er krævende for både forældre, børn og medarbejdere. Overgreb mod børn vækker derudover ofte følelser i os, som kan være svære at håndtere, og sagerne stiller derfor ekstra store krav til en professionel håndtering fra de implicerede fagpersoner. Derfor er det vigtigt, der er klare retningslinjer for, hvordan sagerne skal håndteres og at alle medarbejdere kender til samt følger disse.

Som udgangspunkt foregår alt arbejde med børn og unge i et samarbejde med forældrene, dog med det forbehold at barnets tarv går forud for alt.

Jf. "Lov om Social Service" § 153 har alle, der er offentlig ansat, underretningspligt og et særligt ansvar i forhold til at sikre børns og unges trivsel, udvikling og sundhed.

Definitioner

For at kunne observere og reagere på mistanke eller viden om vold og seksuelle overgreb, er det nødvendigt at definere, hvad der forstås ved disse typer overgreb, samt uddybe de begreber, der knytter sig hertil.

Overgreb er i denne sammenhæng defineret som fysisk, psykisk eller seksuel vold mod børn og unge under 18 år.

Overgreb er en ødelæggende adfærd, som et barn udsættes for af forældre, andre omsorgsgivere eller ukendte personer, herunder andre børn og unge. Overgreb er udtryk for, at barnet ikke frivilligt indgår i den handling, der begås mod barnet. Det kan også være indirekte overgreb, hvor barnet for eksempel er vidne til vold i hjemmet.

SEKSUELLE OVERGREB karakteriseres som aktiviteter, som barnet inddrages i eller er vidne til og som barnet misforstår, ikke kan forstå rækkevidden af og/eller udviklingsmæssigt ikke er parat til. Det er en handling, som er udtryk for den voksnes behov, som foregår på den voksnes betingelser og som krænker barnets integritet. Den krænkende part udnytter barnets afhængighed og tillid eller egen magtposition. Seksuelle overgreb involverer ofte både fysisk og psykisk vold.

FYSISK VOLD er en handling, der giver skader på såvel fysik som psyke samt på et barns/en ungs integritet. Fysisk vold er karakteriseret ved en handling, der skræmmer, smerter eller skader barnet/den unge ved eksempelvis slag, spark, brændemærkning, skoldning, kvælertag eller anden form for straf. Det kan også være voldsom rystelse af spædbørn, som kan medføre hjerneskader. Omskæring af pigebørn kategoriseres også som fysisk vold. Vold kan være både en bevidst handling eller en handling begået i affekt.

PSYKISK VOLD kan være følelsesmæssig afvisning, trusler om at blive forladt, trusler om straf, vold og indespærring, at få at vide at man er uelsket og uønsket eller generel nedværdigende behandling. Det er også psykisk vold at overvære vold over for sine nære omsorgspersoner, som eksempelvis at forældre er voldelige over for hinanden.

Psykisk vold kan også være omfattende omsorgssvigt hvor barnets grundlæggende behov ikke tilgodeses.

VANRØGT er endnu en form for overgreb. Vanrøgt foregår gennem en længere periode, og er karakteriseret ved at være omfattende og groft omsorgssvigt i form af forsømmelse eller manglende evne mht. opfyldelse af barnets basale og grundlæggende behov omkring kognitiv, social og følelsesmæssig udvikling herunder sundhed, mad, hygiejne, tøj, bolig, sikkerhed og opsyn. Eksempelvis udeladelse af undersøgelser i almen lægepraksis, vaccinationer, gentagne udeblivelser fra tandbehandling og undersøgelser eller forhindre barnets skolegang.

Forebyggelse af overgreb mod børn og unge

Det er vigtigt med tidlig opsporing af vold og seksuelle overgreb. Jo tidligere det opdages, at et barn er udsat for overgreb og der sættes hensigtsmæssigt ind, jo bedre er prognosen for, at barnet ikke får svære traumer og følger af disse hændelser.

Det direkte forebyggende arbejde

Det kan være vanskeligt at handle på en mistanke om overgreb, fordi tegn og reaktioner ikke er entydige. Ved jævnligt at drøfte emnet, åbent forholde sig til risikoen for overgreb mod børn og unge samt tilegne sig viden om emnet, er der dog større chancer for, at man handler, hvis der er en mulig sag. Derfor bør den enkelte institution og skole jævnligt skabe rum for, at overgreb kan italesættes, eksempelvis ved at reflektere over nedenstående spørgsmål:

- Hvordan reagerer og handler man selv, hvis man får mistanke om et overgreb?
- Hvem giver kys til hvem? - og hvor?
- Hvordan må børnene lege doktor- og numselege?
- Kan en elev, der ikke vil bade med andre, få lov til at lade være eller låne lærerens bad?
- Hvordan er normerne omkring sprog og omgangsformer børn, unge og forældre imellem?
- Hvornår er man som fagperson alene med børn, og hvordan er man det?
- Hvornår er et større barns fysiske interesse for et mindre barn naturlig og i orden?
- Kender børnene deres rettigheder i forhold til f.eks. fysisk afstraffelse?
- Hvordan agerer man online og på sociale medier?

Der skal oparbejdes viden om vold og seksuelle overgreb samt kendskab til egne personlige grænser og barrierer, når der er tale om dette. Den enkelte institution og skole bør sikre skærpet opmærksomhed og opdateret viden hos medarbejdere, ligesom de bør udarbejde retningslinjer for omgangsform mellem voksen og barn samt hvilke seksuelle udtryk, der kan accepteres det pågældende sted.

Det er ikke et udtryk for manglende faglighed at være bekymret og i tvivl, men det er det, hvis man ikke handler. Som medarbejder er du forpligtet til at være opmærksom på forhold, der bekymrer, og give disse bekymringer videre til drøftelse med din nærmeste leder. Du kan også drøfte dine bekymringer med det TVÆRS forum, der er på din arbejdsplads eller kommunens specialteam for overgreb (se afsnit om kontaktoplysninger).

Ifølge lovgivningen skal en lang række arbejdsgivere, myndigheder, selvejende institutioner og frivillige foreninger indhente straffeattester og/eller børneattester på de medarbejdere og trænere, som ansættes. Attesterne skal indhentes, inden vedkommende starter i jobbet. Du kan læse mere om attesterne på Rigspolitiets hjemmeside. Lovbekendtgørelse om indhentelse af børneattester ved ansættelse og beskæftigelse af personer i visse tilbud efter lov om social service og i frivillige sociale organisationer kan du finde på retsinformations hjemmeside.

Forældresamarbejde

Et godt forældresamarbejde vægtes højt. Ved at inddrage barnet/den unge og forældrene tidligt, når der er mistanke eller viden om mistrivsel hos et barn/en ung, er der større mulighed for at etablere et positivt samarbejde og dermed sikre barnets trivsel. Ved at gå i dialog, skabe tillid og udvise forståelse skabes et godt udgangspunkt for samarbejde.

I forbindelse med underretninger er udgangspunktet, at forældrene bør orienteres om en sådan, for at inddrage forældrene og sikre et positivt samarbejde. Forældrene bør få mulighed for at læse underretningen igennem og få nedskrevet deres kommentarer til den. Hvorvidt forældrene skal orienteres om en underretning beror dog altid på en vurdering fra underretning til underretning. I underretningen skal det altid fremgå, om forældrene er orienterede om den eller ej. Hvis man skønner, at forældrene ikke skal orienteres om underretningen, skal der noteres en begrundelse for skønnet.

En undtagelse, når der er tale om vold eller seksuelle overgreb

I forbindelse med vold og seksuelle overgreb er der dog en vigtig undtagelse, man skal være opmærksom på. Hvis viden eller mistanke om overgreb mod et barn eller en ung retter sig mod en eller begge forældre eller en med et forældre-lignende forhold til barnet, som eksempelvis en stedforælder, plejeforælder eller netværksplejeforælder, skal forældrene ikke orienteres om underretningen. Dette skal følges, for at beskytte barnet/den unge bedst muligt. Voldelige og seksuelle overgreb er omfattet af strafferetslige bestemmelser.

Tegn og reaktioner hos børn og unge

Seksuelle overgreb og vold mod børn og unge er ofte præget af tavshed og hemmeligholdelse. Mange børn fortæller ikke direkte om overgrebene, og derfor er det vigtigt, at man kender og er opmærksom på en række tegn og reaktioner, som man bør reagere på.

Det kan være meget vanskeligt at afgøre, hvad der ligger til grund for et barns/en ungs mistrivsel, og der findes ikke entydige tegn, signaler og reaktioner på, at et barn eller en ung har været udsat for overgreb i form af seksuelle krænkelse/overgreb, fysisk eller psykisk vold.

Det er vigtigt at huske på, at ikke alle overgreb kan ses på et barn. Fysisk vold efterlader oftest synlige mærker, blå mærker på kroppen, på arme eller ben eller måske i ansigtet, men ofte er mærkerne skjult under tøjet.

Psykisk vold efterlader ikke synlige mærker uden på kroppen, men der sker skade på barnets psykiske/mentale udvikling – og skaden kan være lige så omfattende som ved fysisk vold. Det samme gælder for seksuelle overgreb.

I det følgende beskrives en række tegn og reaktioner på overgreb, som ikke må betragtes som en facitliste, men snarere læses som en række opmærksomhedspunkter, når der opstår bekymring for et barns trivsel.

Eksempler på adfærdsmæssige, sociale og psykiske tegn på overgreb

En række af de nævnte tegn og reaktioner kan være knyttet til såvel seksuelle overgreb som fysisk og psykisk vold. Andre er særligt knyttede til seksuelle overgreb, hvilket er fremhævet i teksten.

Ændring af adfærd

Har man kendt barnets tidligere, normale adfærd, og kan man pludselig se markante ændringer, der bekymrer, bør man reagere. Barnet kan have svært ved at indgå i forpligtende, følelsesmæssige relationer med andre. Det kan også have mistet sin nysgerrighed og tillid til omgivelserne. Vær

opmærksom på, at overgreb kan have stået på i årevis – her kan man ikke nødvendigvis se ændringer i adfærden.

Påfaldende aktiv seksuel adfærd

Et barn, der har været udsat for *seksuelle overgreb*, vil måske vise det ved avancerede seksuelle lege. Nogle børn udviser en påfaldende seksuel adfærd over for voksne, hvor der sker en sammenblanding af kontakt, omsorg og seksualitet, fordi barnet grundet de seksuelle overgreb ikke har lært at skelne.

Overdreven onani

At onanere er naturligt og en del af børns liv og udvikling. Et barn, der har været udsat for *seksuelle overgreb*, vil måske onanere åbent og på trods af vejledning fra omgivelserne fortsætte og ikke integrere de sociale normer.

Ikke alderssvarende viden om seksualitet.

Et barn, der har været udsat for *seksuelle overgreb*, kan have viden om seksualitet, der ikke passer til dets alder.

Aggressivitet – destruktivitet – hyperaktivitet

Nogle børn vil reagere på overgrebet ved at blive aggressive over for andre børn og voksne og eventuelt have uforklarlige raserianfald. Det kan også resultere i fysiske angreb på andre. Andre børn reagerer med hyperaktivitet, hvor de kan være præget af at skifte aktivitet i et meget højt, uligevægtigt tempo.

Modvilje mod at være sammen med en bestemt person

Afhængigt af barnets alder, udviklingstrin og relationen til vedkommende, vil barnet måske protestere mod at skulle være sammen med eller alene med en bestemt person, (der måtte have udsat barnet for overgreb).

Påfaldende fysisk fremtoning

Et barn, der er udsat for *seksuelle overgreb*, kan vægre sig mod kropslig kontakt samt gøre forsøg på at skjule sin køns- og pubertetsudvikling fx ved at gå i alt for stort tøj, men det modsatte kan også være tilfældet, at barnet klæder sig påfaldende udfordrende.

Påfaldende personlig hygiejne

Som følge af *seksuelle overgreb* kan det forekomme, at barnet/den unge er usoigneret, beskidt, ikke vil gå i bad, føler lede ved sin krop etc. Ligeledes kan der være tale om overdreven hygiejne.

Påfaldende udtryk gennem leg, tegning eller skrift

Det er ofte svært for et barn at tale om det, hvis det har været udsat for overgreb. Nogle børn udtrykker i stedet seksuelle eller voldelige temaer igennem leg, tegning, digte eller lignende.

Psykosomatiske symptomer

Symptomerne kan vise sig som uforklarlig mavepine eller hovedpine, med der kan også være tale om ufrivillige/nervøse bevægelser/handlinger.

Apati – opgivenhed – meningsløshed – depression

Et barn, der har været udsat for overgreb, kan opleve magtesløshed. Måske forstår barnet ikke hvad det udsættes for, og barnet kan være præget af følelser af tristhed og ensomhed, der kan udvikle sig til depressive reaktioner.

Dissociation

Dissociation kan forekomme ved voldsom følelsesmæssig belastning, hvor barnet er nødsaget til at oparbejde en overlevelsestrategi. Følelser, fornemmelser og erindringer knyttet til overgrebene

fraspaltes og kan udholdes, fordi barnet ikke lader sig mærke med dem, eller fordi oplevelserne simpelthen ikke kan huskes. Det kan komme til udtryk ved at barnet bliver fjernet i blikket, stivner i sin mimik og lukker af for omverdenen.

Manglende selvværdsfølelse – hjælpeløshed – passivitet

Et barn, der har været udsat for overgreb, har tendens til at synes dårligt om sig selv. Barnets følelse af selvværd bliver påvirket negativt, barnet kan miste troen på sig selv og egne kompetencer, og kan derfor komme til at fremstå hjælpeløst og passivt.

Umotiveret gråd – angstreaktioner – utryghed

Et barn, der er udsat for overgreb, og som føler, det ikke kan tale med andre om det, lever i en følelsesmæssig spænding. Det kan vise sig ved pludselig og tilsyneladende ubegrundet gråd eller angstreaktioner. Det kan også vise sig ved, at barnet pludselig bliver bange for mørke, for at være alene eller for bestemte lyde og lugte.

Manglende koncentration

Børn som har været udsat for overgreb kan have problemer med koncentration, indlæring og leg.

Selvdestruktiv eller selvskadende adfærd

Som reaktion på overgreb kan der hos mindre børn være tale om at dunke hovedet ind i væggen, pille eller bide i sig selv, så der opstår sår.

Hos de lidt større børn og unge vil man kunne møde selvmordstanker eller anden selvdestruktiv adfærd, hvor barnet/den unge f.eks. skærer i sig selv, brænder sig selv og lignende.

Spiseforstyrrelser

Det kan vise sig ved, at barnet/den unge sulter sig (anoreksi) eller spiser overdrevent, og efterfølgende kaster op (bulimi).

Regredierende adfærd

Regression vil sige, at barnet "går tilbage i udvikling" og pludselig udviser en adfærd, det ellers var vokset fra, fx. begynder barnet at tisse i sengen/bukserne, har afføring i bukserne, taler med (over)barnlig stemme, går helt i baglås i kendte situationer og lignende.

Vedholdende tavshed

Hemmeligholdelse og trusler om repressalier, hvis overgrebet afsløres, kan være en belastning for barnet. En afsløring af overgrebene kan derfor opleves som mere skræmmende for barnet end selve overgrebene. Det kan resultere i at barnet reagerer med tavshed og isolation.

Søvnløshed – mareridt

Alle børn kan være bange for mørke og have nætter, hvor de ikke kan sove og/eller har mareridt, men der bør reageres, hvis der opstår et mønster eller det optræder samtidig med andre signaler fra denne oversigt.

Hyppige skadestue besøg

Alle børn får blå mærker og kan være uheldige at få knoglebrud, men børn under 1 år har færre blå mærker ligesom knoglebrud hos børn under 1,5 år bør vække mistanke om overgreb. Skadestyper, der ses på skadestuerne hos børn udsat for overgreb, er blå mærker, brud, brandskader, forgiftninger og kvælning (spædbørn). Børn udsat for overgreb kan have hyppige skadestuebesøg.

Eksempler på fysiske tegn på overgreb

Fysiske tegn på seksuelle overgreb

- Unaturlig rødmen, mærker/irritation/blødning ved kønsorganer, mund eller endetarmsåbning.
- Underlivssmerter og/eller påfaldende ubehag, når barnet tisser eller har afføring
- Gentagne uforklarlige blærebetændelser
- Blodspor i underbukserne
- Seksuelt overførte sygdomme

Fysiske tegn på voldelige overgreb

- Mærker efter slag
- Brandmærker
- Sår på kroppen
- Mærker efter kvælningsforsøg
- Brud på arme og ben, kraveben eller andre knoglebrud
- Symptomer på 'shaken baby syndrome'¹

Specifikt for unge.

Unge kan udvise de samme tegn og reaktioner som de ovenfor nævnte gældende for børn. Herudover kan følgende tegn og reaktioner optræde:

Brug af alkohol og stoffer

Nogle unge reagerer på overgreb med et stort forbrug af alkohol eller stoffer.

Usikkerhed om kønsidentitet

En del unge vil opleve en større forvirring i forhold til egen kønsidentitet end almindeligt, hvis de har været udsat for seksuelle overgreb.

Identitetsvanskeligheder

Unge, der har været udsat for overgreb, kan have en mangelfuld identitetsfølelse, og de kan have en oplevelse af, at deres liv er fragmenteret og uden sammenhæng og mening eller de kan udvise pseudomodenhed.

Tidlig seksuel aktivitet

Den unge kan som følge af seksuelle overgreb tidligt indgå seksuelle forhold til kærester/partnere.

Tidlig graviditet og abort

¹ en kombination af blødninger i hjernen og blødninger i øjenbaggrunden hos spædbørn opstået i forbindelse med at barnet gentagne gange bliver rusket således, at hovedet bevæges ukontrolleret frem og tilbage

Når barnet/den unge fortæller om overgreb

Det er ikke sikkert, at et barn eller ung, der har været udsat for overgreb, overhovedet fortæller det. Hvis det sker, er det vigtigt som professionel at være opmærksom på følgende:

- at gribe situationen og turde lytte
- at stole på barnets fortælling
- at bruge barnets egne ord, og turde gentage barnets udsagn
- at snakke tilstrækkeligt med barnet til at finde ud af, om der skal tages yderligere skridt i sagen
- ikke at afhøre barnet, da det er politiets opgave. At gå for dybt i sagen med barnet inden politiets afhøring kan skade deres arbejde og svække en eventuel retssag.
- Derudover kan det i nogle tilfælde være en fordel at være to voksne tilstede, hvis det er muligt.

Handleveje i forhold til grad af viden

Graden af viden vil have betydning for, hvordan man som fagperson skal agere, når man får kendskab til eller mistanke om overgreb mod børn og unge. Man kan skelne mellem tre typer af viden:

Bekymring

En bekymring er en diffus oplevelse af, at der er signaler på mistrivsel hos et barn/ung eller i dets familie. Her er ikke tale om, at man har konkret viden om en konkret handling begået af en bestemt person. Her er heller ikke tale om bestyrket mistanke. Bekymringen alene bør derfor i første omgang føre til en skærpet observation af barnet i en periode og samtale med forældrene, med mindre bekymringen går på, om forældrene begår overgreb (fysisk, psykisk eller seksuelt) mod barnet.

Adfærd af seksuel karakter kan ofte medføre bekymring hos dem, der har med barnet at gøre. Det er her vigtigt at afdække, om den observerede adfærd er tilhørende barnets normale seksuelle udvikling, eller om det er en adfærd, der skal give anledning til nærmere undersøgelse.

Som medarbejder skal man drøfte sin bekymring med sin leder og aftale observation af barnet og evt. samtale med forældrene. Man kan bringe sagen op på et TVÆRS møde.

Mistanke

Mistanke forstås her som mere end blot en bekymring. Mistanken handler om, at barnet har været udsat for en seksuelt grænseoverskridende adfærd fra en voksen eller fra et andet barn og kan formuleres fx på baggrund af en tidsobservation af barnet, barnets eget udsagn om hændelser, der har fundet sted eller viden, man har erhvervet sig på anden vis.

Som medarbejder skal man drøfte sin mistanke med sin leder, og der skal udarbejdes en underretning. Der kan søges råd og vejledning hos relevante parter samt TVÆRS.

Konkret viden

Konkret viden om, at et barn eller en ung har været udsat for en konkret handling, her et overgreb begået af en eller flere personer. Denne information kan komme fra barnet/den unge selv, fra den, der har begået overgrebet eller fra vidner eller viden kan opstå på baggrund af fund af synlige tegn på overgreb.

Som medarbejder skal man drøfte sin viden med sin leder, og der skal udarbejdes en underretning.

Handleveje i forhold til hvem mistanken retter sig mod

Man har pligt til at handle, hvis man får mistanke om overgreb mod børn eller unge, men hvad gør man helt konkret som medarbejder eller som leder og hvad gør kommunen?

En mistanke om overgreb er alvorlig, både i forholdt til barnet og den mistænkte, og skal behandles stringent for at undgå procedurefejl og rygtedannelser. Der skal både handles hurtigt men også velovervejet. Af hensyn til alle involverede, er det vigtigt, at minde om tavshedspligt for at undgå lækage.

Er der hold i mistanken kan lækage skade den politimæssige efterforskning. Er der ikke hold i mistanken, kan lækage medføre uigenkaldelige konsekvenser for den mistænkte omdømme.

Handleveje i forbindelse med reaktion på mistanke om overgreb afhænger af, hvem mistanken retter sig mod. Man kan skelne mellem fire kategorier:

- en eller begge forældre/stedforældre
- andre i barnets netværk eller en ukendt person
- en ansat
- et andet barn/ung

Når du som medarbejder får en mistanke om overgreb mod et barn eller en ung, er der forskellige handleveje du skal følge, alt efter om du er:

- medarbejder
- leder
- kommune

Handlevejene uddybes på de følgende sider. Først i et skematisk overblik og derefter uddybes disse handleveje med mere tekst på de kommende sider.

Husk i øvrigt at Faxe Kommune har indgået aftale med Nordisk Krisekorps vedrørende hjælp til kommunens ansatte. Center for HR, Økonomi og IT kan være behjælpelig med kontakt.

Overordnet beredskabsmodel, Faxe Kommune 2014

Hvad skal jeg gøre, hvis jeg har mistanke eller viden om overgreb mod et barn/en ung?

Ved akut behov for kontakt til Faxe Kommunes børn og unge afdeling uden for åbningstid, er der en akutvagt, der kan træffes via Næstved Politi på tlf.: 55 31 14 48

Dig som medarbejder

Drøft sag med din leder så hurtigt som muligt

Ved mistanke mod din leder, gå til din Centerchef så hurtigt som muligt – som så følger disse handleveje

Enhver borger/frivillig medarbejder skal kontakte Børn og unge afdelingen på telefon 56 20 39 53 eller mail: bornogunge@faxekommune.dk

Ved mistanke mod:

Forældre/stedforældre

En i netværket/en ukendt

Et andet barn/ung

En ansat

Intern drøftelse og afklaring af mistanken/viden om overgreb.

Sagen må **ikke** drøftes med forældrene.

Leder: Indhent nødvendig dokumentation til at vurdere sagen og kontakt din Centerchef og HR afdelingslederen udgør et kriseteam, der tager stilling til efterfølgende handleveje og det videre forløb.

Sagen drøftes med forældrene til det/de berørte barn/børn/ung/unge.

Skriftlig underretning til kommunens Børn og Unge afdeling (telefonisk: 56 20 39 53, på mail: bornogunge@faxekommune.dk). Afdelingen træffer afgørelse om det videre sagsforløb, herunder evt. politianmeldelse og anvendelse af børnehus.

Fasthold en normal hverdag for barnet/den unge med tryghed og forudsigelighed. Vær til rådighed for at lytte og give omsorg.

Ved mistanke mod en eller begge forældre/stedforældre/andre i forældre lignende forhold

Hvad gør du som medarbejder?

- Tal **ikke** med forældrene/stedforældre om mistanken.
- Drøft og afklar eventuelt din mistanke med en kollega, der også kender barnet – Vær opmærksom på tavshedspligten.
- Orienter din leder om mistanken.
- Nedskriv hvilke observationer, tegn, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken – undgå at tolke på beskrivelserne. Der kan eventuelt hentes råd og vejledning hos kommunens specialteam for overgreb eller SISO (se kontaktoplysninger).
- Hvis mistanken rejses af en pårørende eller andre, nedskriv da vedkommendes beskrivelse af den konkrete mistanke – undgå at tolke på beskrivelserne.
- Vis omsorg for barnet og lyt til barnet/ den unge, men spørg ikke ind til det mulige overgreb.
- Husk din tavshedspligt.

Hvad gør du som leder?

- Tal **ikke** med forældrene eller stedforældre om mistanken.
- Som leder er du ansvarlig for behandling af mistanken, herunder ansvarlig for at sende underretning til Børn og Unge afdelingen i Socialcentret (se kontaktoplysninger eller afsnit om Handlepligt og underretninger).
- Vurder oplysningerne fra din medarbejder, herunder om karakteren af oplysningerne umiddelbart giver anledning til at underrette Børn og Unge afdelingen.
- Hvis du er i tvivl, kan du kontakte Børn og Unge afdelingen på telefonnummer 56 20 39 53 og bede om vejledning i forhold til, om der skal foretages en underretning.
- Orienter din medarbejder om, hvorvidt oplysningerne har ført til en underretning. Hvis det ikke er tilfældet, så orienter medarbejderen om, at vedkommende fortsat vil kunne bruge sin personlige underretningspligt.
- Orienter ikke forældrene om en eventuel underretning.
- Som underrettende leder og medarbejder kan du/I blive bedt om at deltage i et møde med Børn og Unge afdelingen med henblik på at uddybe underretningen.
- Støt din medarbejder i at kunne rumme sagen i den tid, der går, mens udredningsprocessen foregår i Børn og Unge afdelingen/Børnehuset.
- Samarbejd med relevante parter omkring sikring af barnets sikkerhed.

Ved mistanke mod andre i barnets netværk eller en ukendt person

Hvad gør du som medarbejder?

- Drøft og afklar eventuelt din mistanke med en kollega, der også kender barnet – Vær opmærksom på tavshedspligten.
- Orienter din leder om mistanken.
- Nedskriv hvilke observationer, tegn, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken – undgå at tolke på beskrivelserne. Der kan eventuelt hentes råd og vejledning hos kommunens specialteam for overgreb eller SISO (se kontaktoplysninger).
- Hvis mistanken rejses af en pårørende eller andre, nedskriv da vedkommendes beskrivelse af den konkrete mistanke – undgå at tolke på beskrivelserne.
- Vis omsorg for barnet og lyt til barnet/ den unge, men spørg ikke ind til det mulige overgreb.
- Husk din tavshedspligt.

Hvad gør du som leder?

- Som leder er du ansvarlig for behandling af mistanken, herunder ansvarlig for at sende underretning til Børn og Unge afdelingen i Socialcentret (se kontaktoplysninger eller afsnit om Handlepligt og underretninger).
- Vurder oplysningerne fra din medarbejder, herunder om karakteren af oplysningerne umiddelbart giver anledning til at underrette Børn og Unge afdelingen.
- Hvis du er i tvivl, kan du kontakte Børn og Unge afdelingen på telefonnummer 56 20 39 53 og bede om vejledning i forhold til, om der skal foretages en underretning.
- Forældrene bør orienteres, inden der fremsendes en underretning.
- Orienter din medarbejder om, hvorvidt oplysningerne har ført til en underretning. Hvis det ikke er tilfældet, så orienter medarbejderen om, at vedkommende fortsat vil kunne bruge sin personlige underretningspligt.
- Som underrettende leder og medarbejder kan du/I blive bedt om at deltage i et møde med Børn og Unge afdelingen med henblik på at uddybe underretningen.
- Støt din medarbejder i at kunne rumme sagen i den tid, der går, mens udredningsprocessen foregår i Børn og Unge afdelingen/Børnehuset.
- Samarbejd med relevante parter omkring sikring af barnets sikkerhed.

Mistanke mod et andet barn/ung under 18 år

Hvad gør du som medarbejder?

- Overrasker du børnene i situationen, spørg dem da på en neutral måde om, hvad de laver/leger, og hvor de evt. har set eller kender denne leg fra? Lyt til børnene og undgå at afhøre dem.
- Drøft og afklar eventuelt din viden og mistanke med en kollega, som også kender barnet eller børnene.
- Orienter din leder om mistanken.
- Nedskriv hvilke observationer, tegn, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken/din viden – undgå at tolke på beskrivelserne. Der kan eventuelt hentes råd og vejledning hos kommunens specialteam for overgreb eller SISO (se kontaktoplysninger).
- Hvis mistanken rejses af en pårørende eller andre, nedskriv da vedkommendes beskrivelse af den konkrete mistanke – undgå at tolke på beskrivelserne.
- Husk din tavshedspligt.

Hvad gør du som leder?

- Vurder medarbejderens oplysninger, herunder om karakteren af oplysningerne tyder mere på en eksperimenterende leg end på en overgrebssituation.
- Hvis du er i tvivl om ovenstående, kan du kontakte kommunens specialteam for overgreb (se kontaktoplysninger) og bede om hjælp til en nærmere vurdering af oplysningerne.
- Der skal ved leg og aktiviteter, der vækker tvivl og bekymring om et seksuelt overgreb, altid foretages en underretning til Børn og Unge afdelingen i Socialcentret både iff. det barn, der er blevet udsat for overgreb af et andet barn og iff. det barn, der har udsat et andet barn for overgreb.
- Hvis det er afklaret, at det drejer sig om en voldelig eller seksuel handling, skal du, eventuelt sammen med medarbejderen, allerede samme dag indkalde og/ eller orientere begge børns forældre om hændelsen.
- Ved samtalen med forældrene bør du orientere om, at der skal indsendes en underretning til Børn og Unge afdelingen på hvert af børnene, så de kan få den relevante hjælp og støtte.
- Hvis der i forløbet opstår mistanke om, at et af børnene har været udsat for seksuelt overgreb fra forældre eller andre voksne i forældrenes sted, underrettes Børn og Unge afdelingen med en særskilt underretning uden, at forældrene orienteres. Herefter anvendes proceduren vedrørende viden eller mistanke rettet mod forældre eller andre voksne i forældres sted.
- Som underrettende leder kan du og din medarbejder blive bedt om at deltage i et møde med Børn og Unge afdelingen med henblik på at uddybe underretningen.
- Støt din medarbejder i at kunne rumme den tid, der går, mens udredningsprocessen foregår i Børn og Unge afdelingen/Børnehuset.
- Samarbejd med relevante parter omkring sikring af barnets sikkerhed.

Ved mistanke mod en ansat

Hvad gør du som medarbejder?

- Får du selv mistanke om overgreb eller ytrer en kollega, borgere eller forældre mistanke, skal du straks kontakte din leder og kun din leder.
- Er det forældre, som kommer til dig med mistanke om overgreb mod deres barn, skal du følge dem hen til din leder, så mistanken kan drøftes diskret. Hvis din leder ikke er til stede, skal du bede om lov til, at din leder kontakter forældrene så hurtigt som muligt, når du har orienteret ham/hende. Ring straks til din leder.
- Din leder vil lytte og bede dig og dem, der har rejst mistanken om at nedskrive årsager til mistanken. På baggrund af det skriftlige materiale vil din leder måske stille supplerende spørgsmål og i øvrigt udfærdige et notat om alt der bliver sagt i forbindelse med den rejste mistanke. Dette sker som led i indhentning af dokumentation og for at få belyst sagen mest muligt.
- Du skal ikke foretage dig yderligere. Din leder har ansvaret for at gå videre med sagen.
- Vis omsorg for barnet og lyt til barnet, men spørg ikke ind til det mulige overgreb. Vær til rådighed. Fasthold en normal hverdag for barnet.
- Husk, at du har tavshedspligt. Du må således ikke drøfte sagen med andre end din leder.

- Hvis din mistanke eller viden er rettet mod din leder, skal du kontakte Centerchefen. I sådanne tilfælde vil Centerchefen benytte sig af samme ovenfor beskrevet fremgangsmåde og i øvrigt have ansvaret for at gå videre med sagen.

Hvad gør du som leder?

- Ved henvendelse med mistanke om overgreb skal du lytte og bede dem, der har rejst mistanken udfærdige en skriftlig redegørelse, der begrunder mistanken.
- På baggrund af redegørelsen kan du stille supplerende spørgsmål til yderligere belysning af sagen og i øvrigt udfærdige et notat om alt der bliver sagt om sagen.
- Du skal af hensyn til sagens videre behandling, bede den/dem der har rejst mistanken, om ikke at drøfte sagen med andre af hensyn til såvel at imødegå rygtedannelse som af hensyn til en eventuel politimæssig efterforskning.
- Er det en medarbejder, der henvender sig, skal du oplyse, at medarbejderen ikke skal foretage sig yderligere i sagen samt minde medarbejderen om sin tavshedspligt.
- Du skal være opmærksom på, at medarbejderen kan være følelsesmæssigt påvirket af situationen og derfor kan have behov for at snakke om det.
- Er det forældre, der henvender sig, skal du oplyse, at du er opmærksom på behov for støtte og omsorg, samt at du vil involvere professionelle til at varetage denne indsats, ved at der laves en underretning på barnet. Oplys endvidere, at du til enhver tid står til rådighed. Bliver der tale om en politianmeldelse, vil de blive oplyst herom, men i øvrigt vil de ikke blive oplyst om detaljerne i sagsbehandlingen.

- Har du konkret viden om overgreb begået af en ansat, skal du straks sende en underretning om barnet til Børn og Unge afdelingen i Socialcentret (se kontaktoplysninger). Du bør informere forældrene om underretningen.
- Du skal ikke snakke om sagen med barnet eller den medarbejder mistanken vedrører.
- Når du har indhentet den nødvendige dokumentation til at vurdere sagen, skal du kontakte din Centerchef og HR afdelingslederen. Du, din Centerchef og en repræsentant fra HR skal mødes straks, og I vil udgøre et krisehåndteringsteam.
- Samarbejd med relevante parter omkring sikring af barnets sikkerhed.

Hvad gør I som krisehåndteringsteam:

- Vurderer krisehåndteringsteamet at mistanken, på baggrund af den indhentede dokumentation, ikke kan afvises, kontaktes Børn og Unge afdelingen i Socialcentret med henblik på koordinering af underretning, anmeldelse til politiet og iværksættelse af omsorg og støtte til barnet og forældre.
- Med udgangspunkt i koordineringen med Børn og Unge afdelingen og input fra politiet vurderer krisehåndteringsteamet, hvilke personalejuridiske skridt der skal foretages og iværksætter disse.
- Krisehåndteringsteamet holder direktionen orienteret og koordinerer en kommunikationsstrategi til brug ved lækage til pressen. Direktionen orienterer Borgmester og Udvalgsformand.
- Fører en politianmeldelse til dom, koordinerer Børn og Unge afdelingen, krisehåndteringsteamet, evt. specialteamet og direktionen nødvendige indsatser for at yde støtte og omsorg til barnet og forældre, til institutionens børn og medarbejdere samt kommunikation udadtil og indadtil. Sagen analyseres og der iværksættes revidering af retningslinjer og procedurer der, hvor der identificeres behov herfor.
- Fører en politianmeldelse ikke til dom, koordinerer krisehåndteringsteamet, specialteamet og direktionen nødvendige indsatser for at komme videre, herunder særlige tiltag for den medarbejder der har været under mistanke – psykologbistand mv. samt kommunikation udadtil og indadtil. Sagen analyseres og der iværksættes revidering af retningslinjer og procedurer der, hvor der identificeres behov herfor.

Pressehåndtering

Sager om overgreb får altid stor opmærksomhed i pressen. Det skal vi være forberedt på. Det er vigtigt at reagere hurtigt, være til rådighed og være godt forberedt. Der skal derfor så hurtigt som muligt nedsættes et team, der kan håndtere al kommunikation i sagen.

Teamet skal bestå af de *relevante* personer; typisk centerchefen, de fagpersoner der kender mest til sagen (lederen) og en kommunikationskonsulent fra Direktionssekretariatet. Ofte kan det være en god ide også at tilknytte en jurist og de relevante politikere. Det afhænger af den enkelte sag. Vær blot opmærksom på, at *alle* nødvendige kompetencer *skal* være til stede.

Det er **centerchefens ansvar** at kontakte de relevante personer, nedsætte det nødvendige team og orientere Kommunikationsafdelingen i Direktionssekretariatet..

I fællesskab får teamet styr på;

- Fakta, risici, interessenter, mediedækning m.m.
- En handleplan
- En kommunikationsplan for både intern og ekstern kommunikation
- En hensigtsmæssig arbejdsdeling

Fokus skal være på at:

- Udvide empati
- Forklare at alt vil blive undersøgt, og
- Tage ansvar, hvis der er behov for det

Husk:

- Bevar roen, lad dig ikke stresse. Du bestemmer selv hvad, hvornår og hvor meget, du vil sige til hvem og hvornår
- Overhold din tavshedspligt
- Beskyt alle involverede personer
- Hvis politiet er involveret, skal alle udtalelser koordineres med dem

Som medarbejder:

Hvis du som medarbejder bliver kontaktet af pressen vedrørende overgreb:

- Vent med at udtale dig. Henvis i stedet til krisekommunikationsteamets talsperson. Bevar roen og lad dig ikke presse. Svar blot, at du ikke er den rette til at håndtere pressens henvendelse.
- Lov ikke noget. End ikke at vi ringer tilbage. Hvis sagen eskaleres, kan det blive til tusind opringninger.
- Bed om journalistens kontaktoplysninger. Giv dem til krisekommunikationsteamet.
- Informer din nærmeste leder, chef og relevante kolleger om henvendelsen.

Se i øvrigt Faxe Kommunes beredskab for krisekommunikation på intranettet under "Kommunikation, presse og web" i "Hjælp og værktøjer.

Handlepligt og underretningspligt

Lov om Social Service (uddrag):

§ 153. Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage,

1) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte,

2) at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold,

3) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller

4) at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb.

§ 154. Den, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andre opdragers side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen.

Enhver, der får kendskab til eller grund til at antage at et barn eller ung mistrives, udsættes for omsorgssvigt og/eller overgreb, har pligt til at handle og underrette kommunen. Som fagperson har du såkaldt skærpet underretningspligt.

Underretningspligten går altid forud for tavshedspligten og er gældende uanset faglige uenigheder eller hvis din leder f.eks. ikke vil foretage en underretning.

Underretningspligten er personlig, hvilket vil sige, at du har et personligt ansvar for at underrette kommunen på baggrund af din bekymring/viden.

"Kendskab til" eller "grund til at antage" betyder, du ikke behøver have dokumentation for eller sikker viden om, at et barn eller ung lider under vanrøgt eller overgreb for at underrette kommunen.

Som udgangspunkt bør forældrene og den unge over 15 år inddrages i forbindelse med en underretning. Dette beror dog på et skøn fra underretning til underretning. Såfremt underretningen drejer sig om mistanke eller viden om overgreb begået af en eller begge forældre, skal forældrene dog ikke orienteres om underretningen.

Selve underretningen

I underretningen er der først en række fakta, som skal fremgå:

- Barnets/den unges navn, personnummer, adresse og telefonnummer.
- Navn på mor/far/værge, evt. personnummer og adresse.
- Hvor længe institutionen/skolen har kendt barnet/den unge.

Herefter skal du beskrive, hvad der giver dig anledning til bekymring:

- Beskrivelse af barnets problemer, vanskeligheder og ressourcer.
- Hvad institutionen/skolen/du/andre har gjort for at hjælpe.
- Hvor længe problemet har eksisteret
- Samarbejdet med forældrene

Desuden kan du eventuelt uddybe din bekymring med vurderinger. Hvis du gør det, er det vigtigt, at du gør opmærksom på, at det nu er din/jeres vurdering, du beskriver.

Ved underretninger kan Børn og Unge afdelingen kontaktes telefonisk på tlf. 56 20 39 53 indenfor kommunens telefontid. Udenfor kommunens åbningstid skal du sende underretningen på mail til: bornogunge@faxekommune.dk

Det er afgørende vigtigt, at du og din leder overvejer om situationen er akut. Hvis det er tilfældet, skal I omgående kontakte Børn og Unge afdelingen (se afsnit om kontaktoplysninger). Hvis du står med en akutsituation udenfor kommunens åbningstid og har brug for at få fat på Akutvagten, skal du kontakte Næstved Politi (tlf. nr. 55 31 14 48). Politiet vil så kontakte den børn- og unge-sagsbehandler, som har Akutvagten i kommunen og vedkommende ringer dig så efterfølgende op.

Der stilles krav om, at der altid skal gennemføres en separat samtale med barnet umiddelbart efter modtagelsen af underretning om overgreb, medmindre særlige forhold taler imod det.

Børn og Unge afdelingen i Socialcentrets rolle.

Hvad sker der, når Børn og Unge afdelingen modtager en underretning, der omhandler overgreb:

- Alle underretninger vurderes indenfor 24 timer.
- Der sendes en kvittering til underretter indenfor 6 hverdage.
- Nye underretninger på eksisterende sager medfører at Børn og Unge afdelingen genvurderer sagen. Som led i genvurderingen inddrages én, som ikke har deltaget i behandling af sagen.
- Eventuelt indkaldes underrettende medarbejder og dennes leder til uddybning af underretningen.
- Børn og Unge afdelingen vil herefter gå i gang med at afdække familiens og barnets situation nærmere, herunder udarbejde en eventuel børnefaglig undersøgelse jf. servicelovens § 50.
- Uanset om der foretages politianmeldelse, og uanset om der startes en efterforskning, er det Børn og Unge afdelingens ansvar at tage stilling til barnets behov for særlig støtte, tryghed og sikkerhed.
- Hvis barnet eller den unge har akut brug for krisehjælp, vil Børn og Unge afdelingen i samarbejde med politiet søge at sikre, at en eventuel indsats overfor barnet/den unge ikke udskydes unødigt.
- Ved mistanke/viden om overgreb benytter Børn og Unge afdelingen Børnehuset i Næstved i forbindelse med den børnefaglige undersøgelse.
- Børn og Unge afdelingen har myndighedsansvaret under forløbet i Børnehuset.
- Børn og Unge afdelingen vurderer den enkelte sag i samarbejde med politiet og Børnehuset mht. hvem, det er relevant at orientere om sagen samt hvornår orienteringen skal ske. Afdelingen har ansvaret for beslutningen.
- Børn og Unge afdelingen skal orientere underretter om, hvorvidt underretningen har givet anledning til undersøgelse eller foranstaltning, hvis underretter anmoder om det. Der er dog særlige forhold, der kan tilsidesætte dette.
- Børn og Unge afdelingen kan på baggrund af et konkret skøn vælge at orientere underretter om, hvilken type foranstaltning, der iværksættes samt varigheden af denne, hvis oplysningen har væsentlig betydning for den støtte, som underretter kan yde barnet/den unge. Der er dog særlige forhold, der kan tilsidesætte dette.
- Ved behandling af en underretning om overgreb mod et barn eller en ung, gennemfører Børn og Unge afdelingen en samtale med barnet/den unge. Hvis overgrebet er begået af forældrene, skal samtalen finde sted uden forældrenes tilstedeværelse. Hvorvidt samtalen gennemføres, beror på en vurdering af barnets tarv, trivsel og modenhed.

I konfliktfyldte skilsmisssager, hvor fokus på barnet overskygges af forældrenes konflikter, problemer og beskyldninger om vold og overgreb mod barnet, etableres der et tættere samarbejde mellem Børn og Unge afdelingen og statsforvaltningen, for at sikre en målrettet indsats over for barnet og forældrene. Det sikres desuden, at Børn og Unge afdelingens oplysninger om barnets og familiens sociale forhold indgår i statsforvaltningens grundlag for den afgørelse, der træffes.

Socialtilsynets rolle

Hvis der er tale om viden eller mistanke om overgreb begået mod eller af en barn/en ung, der er anbragt enten i en plejefamilie eller på et opholdssted involveres socialtilsynet, der hører til den kommune, hvor barnet har ophold. Socialtilsynet fører tilsyn med anbringelsessteder og godkender plejefamilier og derfor skal de involveres i disse sager. Kommunen tager kontakt til tilsynet, og derefter aftales det videre forløb, herunder orientering til tilsynet, hvis der rejses sigtelse og hvis denne bortfalder i forløbet.

Børnehusets opgaver

Der er oprettet et børnehus i hver Region. Børnehuset, som Faxe Kommune er tilknyttet, hedder Børnehus Sjælland og ligger i Næstved. Børnehuset er et tværsektorielt samarbejde mellem sociale myndigheder, politi og sundhedsvæsen, hvor den faglige ekspertise er samlet. Børn, der har været udsat for overgreb, kan på den måde få hjælp og behandling ét sted i stedet for at skulle pendle frem og tilbage mellem politi, sygehus og socialforvaltning. Formålet er, at der kommer ro omkring en ellers svær og utryk situation. Lokalerne er indrettet børnevenligt.

Børnehuset samarbejder med Midt- og Vestsjællands Politi samt Sydsjælland og Lolland-Falsters Politi foruden Regionens lokale sygehus, Næstved-Slagelse sygehus, og Sjællands specialiserede afdelinger om henholdsvis vold og seksuelle overgreb på Rigshospitalet. Desuden samarbejdes der med Retsmedicinsk Institut i København.

I børnehusene håndteres som udgangspunkt sager, hvor overgrebet har en sådan karakter, at der er behov for et samarbejde mellem Børn og Unge afdelingen, politi og/eller sundhedsvæsen. Det er Børn og Unge afdelingen, der vurderer, om der er tale om en sag, der involverer politi og/eller sundhedsvæsenet.

Indsatsen i Børnehuset består af en udredning og undersøgelse af barnets/den unges forhold med henblik på at afdække barnets eller den unges behov for særlig støtte på grund af overgrebet. Undersøgelsen er en del af den børnefaglige § 50 undersøgelse og fokuserer alene på de forhold hos barnet/den unge, der er relateret til overgrebet eller mistanken om overgrebet. Derfor foretager Børn og Unge afdelingen en samlet børnefaglig undersøgelse.

I Børnehuset inddrages sundhedsfagligt personale i en vurdering af barnets behov for lægelig undersøgelse og behandling. Samtidig med politiets og sundhedsvæsenets indsats vurderer

Børnehusets personale, om det er relevant at tilbyde barnet/den unge og dets nærmeste omsorgspersoner krisestøtte.

Personalet i Børnehuset yder rådgivning og vejledning til Børn og Unge afdelingen i forhold til den børnefaglige undersøgelse, afholdelse af børnesamtale samt håndtering af den samlede families situation, herunder barnets og familiens fremadrettede behov for særlig støtte.

Børnehuset har børnevenligt indrettede vidneafhøringslokaler, som politiet anvender til at foretage videoafhøringer i. Som udgangspunkt kan børn til og med 12 år blive videoafhørt i Børnehuset, men dette afhænger af et konkret skøn mht. barnets travlhed, trivsel og modenhed. Politiet bestemmer, hvor børn over 12 år skal afhøres henne.

For at sikre at der sker en samlet koordinering i disse svære sager, skal henvendelser til Børnehuset ske via Børn og Unge.

Politiets rolle

Som ansat i Faxe Kommune skal du ikke foretage en anmeldelse på egen hånd, men underrette Børn og Unge afdelingen i Socialcentret i samarbejde med din leder, hvorefter den relevante sagsbehandler tager stilling til politianmeldelse.

I nogle sager kan der være behov for at sikre eventuelle spor (fra gerningsmanden i form af bl.a. blod, spyt, sæd, hår) efter en seksuel krænkelse, hvorfor det kan blive nødvendigt, at politiet henviser et barn til retsmedicinsk undersøgelse på Rigshospitalet.

Hvis Politiet inddrages, er det deres rolle at:

- vurdere, om der er sket et strafbart forhold
- vurdere, om der skal foretages en retsmedicinsk undersøgelse med henblik på mulig sporsikring til brug for en eventuel retssag
- afhøre barnet/den unge
- vurdere, hvorvidt der skal rejses en sigtelse. Sigtelse rejses, hvis der er begrundet mistanke om, at et strafbart forhold er begået. Det er anklagemyndigheden, som efterfølgende træffer afgørelse, om der skal rejses tiltale.

Nøglepersoners rolle

I Faxe Kommune er der udpeget en lang række nøglepersoner, som alle arbejder med børn og unge. Nøglepersonerne er ansvarlige for dels at holde sig opdaterede om emnet overgreb mod børn og unge dels for at sikre, at nye kolleger får kendskab til dette skriftlige beredskab og de handleveje, der er definerede.

Kontaktoplysninger, links og kilder til viden om overgreb

Ved akut mistanke om overgreb og dermed akut underretning kontaktes Børn og Unge afdelingen i Socialcentret straks på telefonnummer: 56 20 39 53.

Uden for åbningstiden er der en akutvagt, der kontaktes via **Næstved Politi** på telefonnummer: 55 31 14 48. Derefter ringer akutvagten dig op.

Underretninger til Børn og Unge afdelingen kan sendes på mail: bornogunge@faxekommune.dk, ringes ind på telefonnummer: 56 20 39 53 eller sendes med posten til Socialcentret, Børn og Unge afdelingen, Faxe Kommune, Frederiksgade 9, 4690 Haslev. Der kan også underrettes elektronisk via www.borger.dk

Faxe Kommunes specialteam for overgreb, består af socialrådgivere og en psykolog:
Børn og ungeafdelingen:

Teamleder Lene Vedel Rasmussen, telefon: 29 45 17 70, mail: lera@faxekommune.dk eller

Teamleder Mette Dreisig, telefon: 56 20 39 22, mail: medrb@faxekommune.dk

PPR:

Leder Pia Jannie Frydkjær, telefon: 56 20 34 71, mail: pifr@faxekommune.dk

Hos specialteam for overgreb er det muligt at få råd og vejledning i forhold til mistanke/viden om overgreb.

Faxe Kommunes **kommunikationsteam** sidder i Direktionssekretariatet og kan kontaktes på telefonnummer: 56 20 30 00. **HR afdelingslederen** sidder i Center for HR, Økonomi og IT, og kan træffes på telefonnummer: 56 20 30 00.

Familie- og Ungeindsatsen samt PPR tilbyder **åben rådgivning til unge og forældre:**

PPR: Anonym ungerådgivning er et tilbud, hvor børn og ung kan henvende sig, hvis de har brug for at tale med en psykolog i forhold til bekymringer og problemer.

Familie- og Ungeindsatsen: Forælderådgivning, hvor forældre til børn i alderen 0-18 år kan henvende sig i forhold til råd og vejledning. Der skrives ikke journal, der kræves ingen henvisning og der tilbydes op til 3 samtaler. Tidsbestilling til rådgivningen foregår på mandage fra 9.00 - 10.00 på telefonnummer: 30 50 86 25.

Rådgivningen kan også kontaktes på famcent@faxekommune.dk.

Der er på www.mistanken.dk 15 korte film og undervisningsmateriale. Materialet giver rådgivning om og indsigt i, hvordan man som fagperson kan og bør håndtere mistanke, udredning og afklaring af seksuelle overgreb mod børn og unge.

Er du barn eller ung

Der er hjælp at få ud over den hjælp, som du kan få hos kommunen– her beskriver Socialstyrelsen nogle muligheder:

Det kan være svært at fortælle om et overgreb til andre. Men det er vigtigt, at du fortæller om det til en voksen.

Fortæl det til en voksen: Hvis du fortæller om et overgreb til din lærer eller en anden voksen, du er tryk ved, så skal de sørge for, at du får hjælp.

Børnehuse: Et børnehus er et sted, hvor voksne samarbejder om at hjælpe børn og unge, der har været udsat for overgreb. Det er indrettet, så børn og unge kan føle, at det er et rart sted at være.

Børnetelefonen: Du kan også kontakte Børnetelefonen og få hjælp og vejledning. Her kan du tale med voksne, der er vant til at tale med børn og unge. Du kan få råd om, hvordan du får sagt det til en voksen. Du kan også få råd om, hvor du kan få hjælp. Det er gratis og anonymt (det betyder, at du ikke behøver fortælle, hvem du er). Alle børn og unge kan ringe til BørneTelefonen på 116 111. Der er åbent kl. 11-23 alle dage året rundt.

Red Barnet: Hvis du har oplevet at få delt et intimt billede eller video af dig selv, uden at du har givet lov, kan du skrive til Red Barnet og få hjælp eller råd til, hvad du kan gøre. Red Barnets medarbejdere kan hjælpe dig til at få slettet kopier af billeder og videoer, som er blevet delt. De kan også hjælpe dig med at kontakte sociale medier eller at få fortalt det til en voksen. [Slet Det.](#)

Hos Red Barnet kan du anonymt anmelde ulovlige seksuelle film og billeder af børn på internettet (børnepornografi).

Red Barnet gennemser alle anmeldelser og videresender dem til Rigspolitiet eller til hotlines i andre lande, så de ulovlige billeder bliver fjernet.

[Anmeld ulovlige seksuelle billeder af børn](#)

Center for Voldtægtsofre, Århus redigerer denne hjemmeside www.voldtægt.dk, som giver landsdækkende information om, hvor og hvordan man kan få hjælp efter et seksuelt overgreb. Hjemmesiden henvender sig også til fagpersoner og andre, som søger viden om voldtægt. Der er en omfattende litteraturliste på hjemmesiden.

For Vild Med Dig: www.forvildmeddig.dk

Denne hjemmeside handler om kærestevold blandt unge. Om hvordan man forebygger, at volden opstår, og hvordan man kan få hjælp, hvis ens kæreste er voldelig. Det Kriminalpræventive Råd står bag dette initiativ.

Sandhed og konsekvens: www.sandhedogkonsekvens.dk

Et undervisningsmateriale (CD-rom) for unge om voldtægt udarbejdet af Center for Voldtægtsofre i Århus.

Som en del af "Overgrebspakken", der er vedtaget af Folketinget og trådt i kraft i efteråret 2013, er der oprettet et **Børnehus** i hver region. Faxe kommune er tilknyttet Børnehus Sjælland i Næstved. Medarbejdere i Faxe Kommune kan til enhver tid rette henvendelse til Faxe Kommunes Børn- og Unge afdeling, som så står for at tage kontakt til Børnehuset. <http://www.socialstyrelsen.dk/boern-og-unge/overgreb/boernehuse/find-dit-boernehuse/boernehuse-sjaelland/velkommen-til-boernehuse-hovedstaden>.

Der henvises desuden til **SISO**, der er et landsdækkende videnscenter for Sociale Indsatser ved Seksuelle Overgreb og vold mod børn. SISO henvender sig især til faggrupper, der involveres i det

konkrete arbejde, når der er sket seksuelle overgreb eller vold eller mistanke herom - såvel i kommuner som i dag- og døgninstitutioner, opholdssteder, familiepleje og øvrige organisationer. SISO beskæftiger sig dels med de sociale indsatser før, under og efter et egentligt sagsforløb i forhold til barnet, familien og fagpersonerne, og dels med de forebyggende indsatser. SISO's generelle arbejdsområder er rådgivning, metodeudvikling, vidensindsamling, erfaringsopsamling, netværksskabelse og formidling. SISO yder forskellige former for rådgivning.

Hos Socialstyrelsen findes der information om rådgivning her:

<https://socialstyrelsen.dk/born/overgreb/hjaelp-til-indsats/radgivning-om-overgreb>

Om overgreb mod børn med handicap.

Socialstyrelsen har udarbejdet følgende håndbog vedrørende overgreb mod børn med handicap:

<https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/vold-og-seksuelle-overgreb-mod-born-med-handicap>

Rigshospitalets Center for Seksuelle Overgreb mod børn yder rådgivning og sparring.

Har du været udsat for et seksuelt overgreb inden for de sidste 5 døgn, kontakt:

Gynækologisk afdeling 5032 opg. 5, 3. sal

Tlf.: 3545 5032 (Hele døgn)

Er overgrebet sket for længere tid siden end 5 døgn, så kontakt Center for Seksuelle Overgreb indenfor centerets åbningstider på tlf.: 3545 4085

Mandag-fredag kl. 9.00-12.00

Onsdag er lukket for telefonisk henvendelse

<https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/center-for-seksuelle-overgreb/Sider/default.aspx>

Hos **JanusCentret** kan børn og unge op til 18 år, som er seksuelt grænseoverskridende - også i form af seksuelle fantasier om børn – eller som selv har været udsat for overgreb få hjælp og rådgivning. Centret kan kontaktes telefonisk på: 33 69 03 69, på e-mail: info@januscentret.dk eller pr. brev til: JanusCentret, Bryggervangen 55, 4. sal, 2100 København Ø.

Hvis du ringer, kommer du til at tale med en rådgiver, som forstår din situation, og som hjælper dig. Rådgiveren er vant til at hjælpe børn og unge, der har problemer med seksualitet og grænser. Du behøver ikke være bange for at møde en afvisende reaktion. Til gengæld kan du få hjælp til at ændre din situation. Du behøver ikke sige, hvem du er, når du ringer. Rådgiveren har tavshedspligt og er der for at hjælpe dig. <http://januscentret.dk/>

Kort om Faxe Kommunes skriftlige beredskab:

Beredskabet er udarbejdet med bistand fra en arbejdsgruppe bestående af medarbejdere fra myndighedsområdet, Familiehuset, daginstitution, folkeskole, specialskole, sundhedsplejen, tandplejen, Center for Undervisning samt Center for Børn & Familie. SISO har ydet konsulentbistand lige som Faxe Kommunes HR samt kommunikationsafdeling har været behjælpelige.

Beredskabet udbredes og implementeres ved hjælp af temadage for relevante medarbejdere og evalueres desuden senest hver fjerde år. Der kan løbende laves mindre justeringer i beredskabet i forhold til eventuelle ændringer i oplysninger.

